Staten-Generaal

1/2

Vergaderjaar 2025–2026

# 19 291 Parlementaire Assemblée van de NAVO

**AN/ Nr. 72**

## VERSLAG VAN DE VOORJAARSZITTING 2026 IN VILNIUS

Vastgesteld 9 juni 2026

### 1. Inleiding

Vier Kamerleden namen deel aan de Voorjaarsvergadering van de NAVO Parlementaire Assemblee die plaatsvond van 29 mei tot en met 1 juni 2026 in de Litouwse hoofdstad Vilnius. De delegatie bestond uit de Tweede Kamerleden **De Groot** (VVD) en **Klaver** (GroenLinks-PvdA, delegatieleider) en Eerste Kamerleden **Petersen** (VVD) en **Kroon** (BBB). Ongeveer 230 parlementsleden uit de 32 NAVO-landen en partnerlanden waren bijeen om te spreken over de voortzetting van de steun aan Oekraïne om een vrije, soevereine en welvarende toekomst veilig te stellen en over de aanstaande NAVO Top in Ankara. Er was een aparte hoorzitting van de Oekraïne-NAVO Interparlementaire Raad (UNIC). De Nederlandse leden hadden een onderhoud met de delegaties uit Oekraïne en Italië. Voorafgaand aan de zitting namen de leden deel aan een informele workshop over het versnellen van de ontwikkeling en adoptie van nieuwe defensietechnologieën binnen de NAVO. Daarbij stonden innovatieve inkoopprocedures, samenwerking met de technologie-industrie en het verbeteren van de toegang tot financiering centraal, met als doel nieuwe technologieën sneller beschikbaar te maken voor de krijgsmacht. De delegatie had ook een ontmoeting met de Nederlandse ambassadeur in Litouwen, Jack Twiss Quarles van Ufford, en zijn staf.

### 2. Standing Committee

Tijdens de vergadering van de Standing Committee werden de amendementen op de concept resolutie besproken waaronder het Nederlandse amendement, waarin werd verzocht steun uit te spreken voor het opvoeren en effectief handhaven van sancties tegen Rusland en zijn bondgenoten, met bijzondere aandacht voor de energie-, financiële en maritieme sector. Het amendement werd unaniem aangenomen. De penningmeester gaf een toelichting op de ontwerpbegroting voor 2027 die tijdens de jaarvergadering in Berlijn op de agenda zal staan. Er wordt een lichte verhoging van de begroting voorgesteld onder meer vanwege de indexering van salarissen op basis van de Belgische gezondheidsindex. Voorts was er een korte vooruitblik op de overige toekomstige vergaderingen.

kst-19291-72
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

## 3. Plenaire zitting

Tijdens de Voorjaarsvergadering stond centraal dat de doelstelling van 5% van het bbp voor defensie tegen 2035 niet alleen wordt gehaald, zoals afgesproken tijdens de NAVO-top in Den Haag, maar ook duurzaam wordt gefinancierd, economisch rendement oplevert en kan rekenen op langdurig maatschappelijk draagvlak. In zijn bijdrage tijdens het plenaire deel op 1 juni benadrukte NAVO PA-president Marcos Perestrello de noodzaak om de NAVO verder te versterken door verhoogde defensie-uitgaven te vertalen naar daadwerkelijke militaire capaciteiten en hij wees daarbij op de cruciale rol van de parlementen. «Verklaringen verdedigen geen grondgebied. Begrotingen worden niet vanzelf aangenomen. Militaire capaciteiten ontstaan niet simpelweg omdat leiders ze aankondigen,» aldus Perestrello. Ook ging hij in op het belang van een sterkere Europese bijdrage aan de collectieve verdediging, het vergroten van de weerbaarheid van samenlevingen en het voortzetten van de steun aan Oekraïne. «Een sterk, soeverein en onafhankelijk Oekraïne is van vitaal belang voor de stabiliteit van het Euro-Atlantische gebied,» stelde hij. Tijdens de plenaire vergadering spraken de Litouwse president Gitanas Nausėda, premier Inga Ruginienė en Seimas-voorzitter Juozas Olekas over de situatie in Litouwen, de dreiging van Rusland, en benadrukten zij dat veiligheid niet alleen draait om wapens, maar vooral om veerkrachtige samenlevingen, eenheid binnen de NAVO en blijvende steun aan Oekraïne in de verdediging van gedeelde democratische waarden.

De plaatsvervangend secretaris-generaal van de NAVO, Radmila Shekerinska, ging in op de verslechterde veiligheidssituatie in Europa en de noodzaak van verdere versterking van de collectieve verdediging van het bondgenootschap. «In een steeds gevaarlijkere en instabielere wereld zullen alle bondgenoten moeten investeren in hun veiligheid, hun defensiecapaciteiten moeten versterken en dit zullen we gezamenlijk moeten doen,» aldus Shekerinska. In haar bijdrage sprak zij over het daadwerkelijk vertalen van de tijdens de NAVO-top in Den Haag afgesproken verhoging van de defensie-uitgaven naar concrete resultaten. Ook onderstreepte ze het belang van steun aan Oekraïne, omdat dat de veiligheid van Oekraïne direct verbonden is met die van de NAVO.
Via een videoverbinding sprak de Oekraïense viceminister van Defensie, Mstyslav Banik, over de oorlog in Oekraïne. Volgens Banik stellen digitale systemen en data-analyse het leger in staat sneller en effectiever op te treden. Verder verzocht hij de militaire steun aan Oekraïne te intensiveren, met bijzondere aandacht voor luchtverdediging, artilleriemunitie en de productie van Oekraïense drones en raketten, en wees hij op de sterke groei van de Oekraïense drone-industrie, die dankzij een marktgerichte aanpak ruimte biedt aan startups, kleine bedrijven en nieuwe ingenieurs. Klaver wilde weten of Banik mogelijkheden ziet voor Europese partners om de Oekraïense droneproductie verder te vergroten om de verdedigingscapaciteit te versterken. In zijn reactie gaf Banik aan dat extra investeringen, budgetten en internationale samenwerking nodig zijn, zodat bedrijven kunnen blijven innoveren en opschalen.

Op maandag 1 juni nam de plenaire vergadering vrijwel unaniem de verklaring «supporting a Quantum Leap in Deterrence and Defence: A Parliamentary Agenda for a Stronger NATO» aan die NAVO-landen oproept uitvoering te geven aan de afspraken over verhoogde defensie-investeringen en deze om te zetten in daadwerkelijke militair capaciteiten.[1] «Deze verklaring laat zien hoe verenigd de bondgenoten zijn. Het is een krachtig signaal van eenheid en vastberadenheid,» aldus Klaver.

[1] De verklaring is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

## 4. Commissies en rapporten

In de commissie Economische Zaken en veiligheid lichtte Bart Kroon op 30 mei tijdens een eerste bespreking zijn rapport «sustaining Increased Defence Spending: Economic Consequences» toe. Volgens Kroon heeft de oorlog van Rusland tegen Oekraïne het verhogen van de defensie-uitgaven tot een strategische noodzaak voor ons allemaal gemaakt. «Er zijn meer investeringen nodig om onze krijgsmachten te versterken en de infrastructuur ter ondersteuning van onze militaire operaties te verbeteren,» volgens Kroon. Dr. Rebecca Harding, CEO van het Centre for Economic Security en adviseur van de Defence Security and Resilience Bank Development Group briefde leden van de commissie over dit onderwerp. Eerder sprak de Litouwse Minister van Financien, Kristupas Vaitiekanus, over financiering van veiligheid: uitdagingen en mogelijke oplossingen. Tijdens de hoorzitting over trans-Atlantische energieveiligheid en de impact daarvan op defensie werd gesproken over de kwetsbaarheid van energievoorzieningen voor geopolitieke ontwikkelingen. Daarbij kwam aan de orde hoe de energievoorziening en kritieke infrastructuur kunnen worden versterkt door investeringen, publiek-private samenwerking, uitbreiding van strategische reserves en het verminderen van de afhankelijkheid van Rusland en China. Daarnaast gingen experts in op het strategische belang van kritieke grondstoffen voor defensie en nieuwe technologieën. Zij wezen op de risico's van de sterke afhankelijkheid van een beperkt aantal landen, met name China, voor de verwerking en levering van deze grondstoffen. De weerbaarheid van toeleveringsketens kan volgens hen worden vergroot door diversificatie van leveranciers, investeringen in eigen productie- en verwerkingscapaciteit, samenwerking tussen bondgenoten en het aanleggen van strategische voorraden.

In de politieke commissie sprak op 30 mei de Minister van Buitenlandse Zaken van Litouwen, Kęstutis Budrys, de leden toe over het thema trans-Atlantische vastberadenheid aan de vooravond van de NAVO-top in Ankara: het behoud van veiligheid, eenheid en geloofwaardige afschrikking. Er waren drie hoorzitting met experts over de onderwerpen van de rapporten: bijdrage van Europese bondgenoten aan defensie: het mogelijk maken van lastenverschuiving binnen de NAVO; samenwerking met India: strategische belangen van de NAVO en de rol van de parlementaire diplomatie; en het hoge Noorden in focus: strategische noodzakelijkheden voor de trans-Atlantische gemeenschap.

De commissie inzake wetenschap en technologie ontving op 30 mei de Litouwse Minister van Economie en Innovatie, Edvinas Grikšas. De commissie ontving diverse experts die een bijdrage leverden aan de verdere ontwikkeling van de conceptrapporten. Er werd gesproken over de bescherming van de technologische en wetenschappelijke kennisbasis van de NAVO in een tijd van toenemende strategische concurrentie, en hoe parlementariërs kunnen bijdragen aan het voorkomen van ongewenste overdracht van kennis en technologie naar tegenstanders of strategische concurrenten. Daarnaast werd aandacht besteed aan de opkomst van gerichte energiewapens (Directed Energy Weapons, DEW), zoals lasersystemen, als antwoord op de groeiende dreiging van goedkope drones en massale aanvallen en als snelle en relatief goedkope aanvulling op traditionele lucht- en raketverdediging. Na een vraag van Klaver over de energievoorziening van de lasersystemen bleek dat deze via het elektriciteitsnet zouden moeten worden gevoed, waardoor hun inzetbaarheid minder mobiel is dan werd voorgesteld.

De defensiecommissie kwam op 31 mei bijeen. Ook hier stonden de diverse conceptrapporten centraal. Er waren hoorzittingen over de uitdagingen voor de toekomstige slagkracht van de NAVO. Daarbij kwam de strategische betekenis van de noordelijke flank aan bod, waar Rusland zijn militaire aanwezigheid uitbreidt en China zijn invloed vergroot. Hoewel de toetreding van Finland en Zweden de positie van de NAVO heeft versterkt, blijft verdere investering nodig in arctische militaire capaciteiten, infrastructuur, training en *situational awareness* om de afschrikking en verdediging te waarborgen. Ook werd stilgestaan bij het belang van technologische innovatie voor de NAVO, waarbij werd benadrukt dat obstakels op het gebied van financiering, aanbesteding en de snelle invoering van nieuwe technologieën moeten worden weggenomen. Daarnaast werd aandacht besteed aan de bescherming van ruimte-infrastructuur en kritieke onderzeese voorzieningen, zoals datakabels en energieverbindingen, die steeds vaker doelwit zijn van sabotage, spionage en hybride dreigingen. Tot slot werd gesproken over de personele uitdagingen binnen de krijgsmachten van bondgenoten, waaronder problemen met werving en behoud van personeel, en de noodzaak om de weerbaarheid en inzetbereidheid van militairen te versterken.

De commissie inzake democratie en veiligheid begon op 31 mei met een rondetafelgesprek over weerbaarheid tegen Russische hybride oorlogvoering. Ook hier hadden de hoorzittingen betrekking op de onderwerpen van de rapporten en kwam de bescherming van kritieke onderzeese infrastructuur, zoals communicatiekabels, energieverbindingen en pijpleidingen, die van groot belang zijn voor de veiligheid en het functioneren van NAVO-landen eveneens voorbij, de nadruk lag hier op het vergroten van de weerbaarheid van deze netwerken door betere samenwerking tussen overheden en private partijen. Verder kwam de veranderende terroristische dreiging aan bod, waarbij onder meer online radicalisering, het gebruik van drones, kunstmatige intelligentie en versleutelde communicatie nieuwe uitdagingen vormen voor veiligheidsdiensten. Tot slot werd het belang van een integrale veiligheidsaanpak besproken, waarbij niet alleen militaire capaciteiten, maar ook weerbare samenlevingen, vitale infrastructuur, publieke instellingen en civiele paraatheid essentieel zijn voor de collectieve verdediging van het bondgenootschap.

Tijdens de Voorjaarzitting zijn er in de commissies zeventien conceptrapporten besproken. De conceptrapporten worden tijdens de jaarvergadering in het najaar in Berlijn, Duitsland, vastgesteld. Het gaat om de volgende rapporten:

*Committee on Democracy and Security*

– Strengthening Allied Resilience Through a Whole-of-Society Approch, rapporteur Dimitrios KAIRIDIS (Griekenland)

*Sub-Committee on Resilience and Civil Security*

– Securing the Depths: Protecting Undersea Infrastructure for Allied Resilience and Collective Defence, rapporteur Viviane TEITELBAUM (België)

*Special Report*

Counterterrorism: Bolstering Allied Responses to an Evolving Threat, rapporteur Mariana VIEIRA DA SILVA (Portugal

*Defence and Security Committee*

Strengthening NATO's Capabilities in the Northern Flank: An Imperative for Credible Collective Defence, rapporteur Rebecca PATTERSON (Canada)

*Sub-Committee on Transatlantic Defence and Security Cooperation*
Fast-Allied NATO's Defence Innovation and Rapid Adoption: What Role for Allied Parliaments, rapporteur Rick LARSEN (Verenigde Staten)
*Sub-Committee on Future Security and Defence Capabilities*
Recruitment, Retention and the Will to Fight: Forging NATO's Future Forces, rapporteur Spyridon KYRIAKIS (Griekenland)
*Special Report*
Seabed and Space – Countering Complex Challenges to NATO's Deterrence and Defence, rapporteur Mike TURNER (Verenigde Staten)

*Economics and Security Committee*

Sustaining Increased Defence Spending: Economic Consequences, rapporteur Bart KROON (Nederland)
*Sub-Committee on Transition and Development*
Critical Raw Materials and Impact on Defence, rapporteur Phil BRICKELL (Verenigd Koninkrijk)
*Sub-Committee on Transatlantic Economic Relations*
Transatlantic Energy Security and Impact on Defence, rapporteur Neal Patrick DUNN (Verenigde Staten)

*Political Committee*

European Allies' Contribution to Collective Defence: Enabling Burden-shifting in NATO, rapporteur Natalia POUZYREFF (Frankrijk)
*Sub-Committee on NATO Partnerships*
Engaging India: NATO's Strategic Interests and the Role of Parliamentary Diplomacy, rapporteur Tim ROCA (Verenigd Koninkrijk)
*Sub-Committee on Transatlantic Relations*
NATO and Security in the High North, rapporteur Simona FLAVIA (Italië)

*Science and Technology Committee*

Safeguarding Allied Research and Innovation, rapporteur Stuart ANDERSON (Verenigd Koninkrijk)
*Sub-Committee on Technology, Trends and Security*
Financing the Future Force: Unlocking Capital for Defence Innovation, rapporteur Sven CLEMENT (Luxemburg)
*Special Report*
Responding to Modern Warfare: Integrating Directed Energy Weapons into the NATO Force Mix, rapporteur Zan MAHNIC (Slovenië)

*Mediterranean and Middle East Special Group*

Securing Key Martime Chokepoints and Critical Undersea Infrastructure in NATO's Southern Neighbourhood, rapporteur Rachid TEMAL (Frankrijk)

*Ukraine-NATO Interparliamentary Council*

Ukraine's Wartime Defence Procurement: Next Steps for Ukraine and Lessons for NATO Allies, co-rapporteurs Yehor CHERNIEV (Oekraïne) en Marko MIHKELSON (Slovenië)

De voorzitter van de delegatie,
Klaver

De griffier van de delegatie,
Christiaanse